

Interne nieuwsbrief “Agroforestry 2025”

Juni 2022

Via deze weg bezorgen we u, als lid van de begeleidingsgroep en/of deelnemer in de agroforestry actieclusters, een korte update rond de meest recente ontwikkelingen binnen het VLAIO project “Agroforestry 2025”.

We vertrekken hierbij van uit de individuele actieclusters, die de rode draad doorheen het project vormen. Waar relevant, wordt een link gelegd met de andere activiteiten en werkpakketten (wp’s).

Agroforestry@school

In wp5 wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een E-academy: een online platform met lesmodules agroforestry, met name voor (toekomstige) toepassers en hoger onderwijs. Dit aanvullend bij ons bestaande [kennisaanbod](#). Komend najaar hopen we de eerste basismodule te lanceren. Dit traject moet het voor lesgevers ook makkelijker maken om agroforestry op te nemen in leerpakketten. Onze projectactiviteiten rond educatie worden ook afgestemd met het project [Agroforestry in West-Vlaanderen](#), waarbinnen eveneens aan lesmodules gewerkt wordt, weliswaar eerder met focus op secundair onderwijs.

Beleid

De actiecluster beleid en regelgeving focust per bijeenkomst op bepaalde thema’s op vlak van wet- en regelgeving. In september 2021 was dit wetgeving rond aanplant, beheer en kap van bomen in landbouwcontext. Op de meest recente bijeenkomst van 16/6/2022 werd ingezoomd op aspecten inzake voedselveiligheid, verwerking en vergunningen voor infrastructuur, alsook combinaties met dieren in agroforestry en daaraan gerelateerd het stikstofbeleid, de mogelijkheden van inscharing en van mobiele slacht, en wetgeving inzake dieren in het bos.

Parallel wordt met beleidsactoren gekeken hoe er gewerkt kan worden aan (1) een structurele verankering van bedrijfsbegeleiding rond agroforestry en (2) het wegwerken van wetgevende barrières en tegenstrijdige regels.

Zeer binnenkort (in de loop van juli) wordt ook de subsidieoproep boslandbouw terug gelanceerd. Landbouwers kunnen een aanvraag indienen tot 16 september. Vanaf volgend jaar is de vernieuwde subsidieregeling van kracht. De criteria inzake “actieve landbouwer” zullen aangescherpt worden; anderzijds komt er een onderhoudssubsidie bij. Meer daarover in de eerstvolgende nieuwsbrief.

Coöperatieve agroforestry

[Pomona vzw](#) is bezig met het ontwikkelen met een businessplan. Er is ook een stappenplan opgesteld voor een vlotte opstart van toekomstige initiatieven. Dit is binnenkort finaal en wordt dan gedeeld met de actiecluster.

Fruitteelt

Momenteel wordt werk gemaakt van het bundelen van teelttechnische info rond fruitbomen. Het idee is om per stap in de keten voor fruitbomen de vragen op te lijsten waarover een toepasser best nadenkt bij het ontwerp.

Verder is het er idee om in augustus een informatief evenement rond de oogst van peren voor verwerking te organiseren.

Op 26 juni ging in Alden Biesen het evenement “de Kers” door.

Tot slot verkennen we volop de mogelijkheden om een “kosten-baten” module in te bouwen in de [Agroforestry Planner](#). Dit is een overkoepelend initiatief dat vanzelfsprekend niet louter op fruitteelt focust.

Hout

Heropstart veredelingsprogramma populier bij het INBO: een aanvraag voor een VLAIO project wordt ingediend door INBO en ILVO om deze activiteit weer op te starten.

Aanleggen van zaadtuinen op agroforestry percelen: momenteel wordt nagegaan waaraan landbouwers moeten voldoen en hoe ze erkenning kunnen krijgen voor de herkomst van bomen zodat deze als zaadbomen kunnen dienen.

In de [Agroforestry Planner](#) staat momenteel info over de Canada populier. Info over verschillende cultivars van de cultuur populier is verzameld, en wordt geïncorporeerd in deze boomsoortenmatrix. Verder is er het idee om op het proefperceel in Herent een demo rond begeleidingssnoei te houden.

Maatschappelijk draagvlak

In deze cluster is de belangrijkste update wellicht het goedkeuren van een LEADER project in de grensregio Waasland voor Pomona vzw.: [Pomona vzw](#) en het netwerk [Voedsel Anders Vlaanderen](#) willen samen met verschillende anderen de kennis en het draagvlak voor een herstellend voedselsysteem in het Waasland vergroten. Hoe? 1) Door het opstarten van een lerend netwerk via het aanbieden van oa inspiratiesessies waar goede praktijken binnen en buiten de regio gedeeld kunnen worden. 2) Door een call te organiseren waarbij land- en tuinbouwbedrijven en andere actoren zich kunnen aanmelden voor een ondersteuningstraject voor de creatie van een goede praktijk van een herstellend voedselsysteem. 3) Door het maken van een publicatie met goede praktijken, en 4) Door toe te werken naar een duurzame oprichting van een expertisecentrum voor herstellende landbouw.

Noten

De [infocache over kastanjebomen](#) werd uitgebreid: een rassenlijst is toegevoegd door Martijn Taelman. Hij schreef ook twee infoches over de methodes en machines voor de [oogst](#) en voor de [verwerking](#) van noten. Verder bracht Martijn ook de notentelers in België in kaart (work in progress). De eerste stappen voor het uitwerken van een sectorgids voor notenteelt zijn gezet.

Sinds april is het nieuwe project [Nood aan noot](#) gestart dat het potentieel bekijkt van Vlaamse notenteelt en –verwerking ikv eiwittransitie. Dit omvat o.a. een marktstudie van walnoten en hazelnoten.

Een andere doelstelling is het opstarten van een monitoringssysteem voor walnoot- en hazelnootbomen om de rassen en locaties beter te kunnen vergelijken. Hier wordt naast het tijdstip van uitlopen ook het bloeitijdstip en productie vergeleken. Dit jaar start een beperkte groep om het protocol onder de knie te krijgen en te verfijnen, o.l.v. door Rutger Tallieu en Eric Van de Plas.

Binnen werkpakket 3 is er de monitoring van het uitlooptijdstip van late uitloop walnoten: deze jaarlijkse monitoring vond afgelopen maanden op de 8 testsites plaats en loopt stilaan (voor dit jaar) op z'n einde.

Silvopastorale agroforestry

Een thesisstudent bekeek het potentieel van agroforestry om rundveesystemen te verduurzamen: 'Wat zijn de belemmeringen en stimulansen bij boeren?'. Deze thesis werd ingediend en kan dienen als basis voor een kennisfiche.

Silvopastorale systemen zijn de eerste systemen waarvoor Helena Tavernier in het kader van haar socio-economisch onderzoek (wp4) een economische doorrekening zal maken. De grootste uitdaging is de beschikbaarheid van betrouwbare data voor een betrouwbare kosten-baten analyse.

Silvopastorale systemen zijn geïntegreerd in de [agroforestryplanner](#), althans voor schapen, runderen en paarden. Dit werd mede mogelijk gemaakt via het project "[Weidescherm](#)". De specifieke opties voor varkens of kippen komen er nog in.

Teelttechniek & mechanisatie

Martijn Taelman schreef twee infoches over de methodes en machines bij de [oogst](#) en bij de [verwerking](#) van noten. Ook een rekenblad werd gemaakt. Tijdens de meest recente bijeenkomst eerder deze maand werd onder meer ingezoomd op de nieuwste technieken voor mechanische onkruidbeheersing. In de komende periode worden verder ook de bestaande kennisfiches rond [wildschade en boombescherming](#) uitgebreid. Ziekte- en plaagbeheersing vormt ook een belangrijk issue in deze groep. De brochure die binnen de actiecluster voedselbossen (zie hierna) ontwikkeld wordt, is in deze context ook erg interessant.

Andere thema's die binnen deze actiecluster aan bod komen, waaronder de optimalisatie van ontwerp en van boom- en gewassenkeuze in alley cropping systemen, is sterk gelinkt met de experimentele activiteiten binnen wp3 van dit project. Denk daarbij onder meer aan het onderzoek naar hazelnotenvariëteiten (met lange termijn rassenproef op ILVO) of naar laat uitlopende walnootvariëteiten (zie hierboven) wat volop loopt. Maar ook het screenen van eenjarige gewassen, rassen en mengsels naar hun potentie in agroforestry context en met name hun respons op schaduw,

past hieronder. De proefopzet met artificiële schaduwconstructie die initieel op 3 locaties in Vlaanderen werd opgezet, werd helaas sterk beschadigd tijdens storm Eunice in februari. Enkel op ILVO kon de opzet volledig hersteld en geoptimaliseerd worden. Daar wordt dit groeiseizoen intensief gekeken naar grasklaver en gras-klaver-weegbree mengsels. Tot slot wordt op Inagro verder ingezet op het screenen van potentieel geschikte combinaties met groententeelt.

Voedselbossen

Binnen de actiecluster Voedselbossen wordt nauw samengewerkt met het project [FoodForward](#). Zo wordt ook daar gewerkt aan een soort handboek/fiches over voedselbossen.

Daarnaast wordt onder trekkerschap van Piet Moerman gewerkt aan een brochure rond de natuurlijke beheersing van ziekten en plagen in voedselbossen. In de loop van het najaar zal een eerste werkversie beschikbaar zijn. Op deze draft brochure is feedback dan zeker welkom. Ook nuttige expert contacten rond deze thematiek zijn welkom.

Koolstof

Rond agroforestry, koolstofopslag en de koolstofmarkt, beweegt momenteel heel wat.

ILVO, UGent en BDB bouwen binnen dit VLAIO project aan een rekentool om koolstofopslagpotentieel in agroforestry systemen (maar ook bv houtkanten) op een betrouwbare manier te voorspellen: deze CARbon Agroforestry Tool (CARAT) is volop in ontwikkeling, ook in samenwerking met andere projecten zoals [Carbon Counts](#) en het [PDPO project](#) "Carbon Farming".

Op 16 november volgt ook een studiedag waarop deze tool en de zich ontwikkelende koolstofmarkt uitgebreid aan bod komen (zie "save the date" hierna).

Save the date

- 26-28 september 2022: Agroforestry excursie naar onder meer Duitsland. Meer info volgt. Check de agenda op www.agroforestryvlaanderen.be
- 16 november 2022: [Studiedag](#) Agroforestry in de zich ontwikkelende koolstofmarkt: ruimer kader, mogelijkheden en aandachtspunten.

Zelf nog nieuws of vragen? Contacteer ons graag via info@agroforestryvlaanderen.be